

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
Martinou Rýznarovou ve věci

žalobkyně: **B. K.**
bytem X
zastoupená opatrovníkem J. K.
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2024, č. j. MPSV-2024/10880-922, ve věci
příspěvku na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2024, č. j. MPSV-2024/10880-922, **se ruší** a věc
se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) z 23. 11. 2022, č. j. 593771/22/OL. Tímto rozhodnutím úřad práce zamítl žádost žalobkyně o příspěvek na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo.
- Žalobkyně v žalobě** namítala nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí a nezákonné právní posouzení věci. Rozhodnutí a posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) jsou v rozporu s předloženými lékařskými zprávami. Žalovaný neobjasnil rozpory mezi posudkem posudkové komise a lékařskými zprávami.

3. Žalobkyně prodělala řadu operací; trpěla vzácnou nemocí spojenou s diabetem; trpí stařeckou demencí; špatně vidí kvůli šedému zákalu, který nelze operovat; implantovali jí kardiostimulátor. Žalobkyně má od té doby obtíže s pohybem a jen leží. Rodina ji přemísťuje jen na invalidním vozíku a pomocí zvedáku. Žalobkyně nedokáže stát ani sedět a trpí inkontinencí. Žalobkyně trpí Alzheimerovou nemocí v seniorském věku smíšené etiologie, atroficko-vaskulární, těžkou kognitivní poruchou a vysokou závislostí ve všedních činnostech. Kognitivní schopnosti žalobkyně však nebyly dostatečně zjištěny a posouzeny.
4. Žalobkyně dále trpí postižením podle části I bodu 5 zákona č. 329/2011 Sb., o dávkách poskytovaných osobám se zdravotním postižením, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon č. 329/2011 Sb.“). Nemoci žalobkyně mají dopad na její pohyblivost a jde u ní o těžkou vadu nosného a pohybového ústrojí – postižení tří a více funkčních celků, tj. postižení podle písm. g) bodu I části I přílohy zákona č. 329/2011 Sb. Žalobkyně navrhla k důkazu lékařské nálezy, které měla k dispozici posudková komise.
5. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** odkázal na posudek posudkové komise a její závěr, že u žalobkyně nejde o mentální retardaci, ale o demenci, která není výslovně vyjmenována mezi postiženími, které odůvodňují nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo. Žalovaný si nemohl o medicínské otázce učinit úsudek sám a posudek posudkové komise shledal jako úplný, přezkoumatelný a přesvědčivý.
6. Ve správním řízení nebylo prokázáno, že žalobkyně má postiženy tři a více funkčních celků pohybového ústrojí s těžkým omezením pohyblivosti. Žalobkyně není odkázána jen na invalidní vozík. I když je žalobkyně imobilní a je odkázána na přemísťování jinými osobami na vozíku nebo pomocí zvedáku, nebyl u ní prokázán žádný ze zdravotních stavů odůvodňujících nárok na požadované motorové vozidlo.
7. Nad rámec vyjádření k žalobě žalovaný sdělil, že je mu z úřední činnosti známo, že u žalobkyně byla zjištěna těžká vada nosného a pohybového ústrojí podle části I bodu I písm. n) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., tedy těžká demence s neschopností chůze a odkázaností na mechanický vozík, pokud byl vozík osobě předepsán příslušným lékařem a schválen revizním lékařem zdravotní pojišťovny, nebo těžká demence provázená těžkým syndromem geriatrické křehkosti a imobility prokázané geriatrickým vyšetřením. Proto správní orgány přiznaly žalobkyni příspěvky na pomůcky tímto stavem podmíněné. Nejedná se však o zdravotní postižení, které odůvodňuje nárok na příspěvek na motorové vozidlo, tj. stav podle části I bodu 1 přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb.
8. **Krajský soud přezkoumal** v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
9. Soud ověřil **ze správního spisu**, že žalobkyně podala žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo dne 19. 7. 2022.
10. U žalobkyně se podle posudku posudkové komise v Ostravě z 20. 1. 2023 nejednalo o těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí, těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu anebo autistické poruchy s těžkým funkčním postižením, s opakovanými závažnými a objektivně prokázanými projevy autoagrese nebo heteroagrese přetrvávajícími i přes zavedenou léčbu. Hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je Alzheimerova demence v. s.

smíšené etiologie atroficko-vaskulární s těžkou kognitivní poruchou a vysokou závislostí ve všech činnostech, extrapyramidový syndrom hypokineticko-rigidní s třesem levé horní končetiny, úplavice cukrová druhého typu léčená inzulinem, kompenzovaná, stav po operaci slinivky břišní pro inzulinom v roce 2006, hypertenzní nemoc, chronická renální insuficience, refluxní ezofagitida a hiátová hernie. Žalobkyně je imobilní a plně ošetřovaná na lůžku.

11. Posudková komise v posudkovém hodnocení uzavřela, že u žalobkyně nejde o těžkou vadu nosného (pohybového) ústrojí, uvedenou v písm. a), b), d) až i), l) a m) bodu 1 části I přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. a nejde ani o těžké mentální postižení uvedené v písm. b) bodu 5 části I téže přílohy, ani o poruchu autistického spektra, uvedenou v písm. c) bodu 5 části I citované přílohy. Nejsou prokázány amputační ztráty končetin ani obrny ani jiná postižení pohybového ústrojí. Rozhodujícím postižením je demence. Nejedná se o stav srovnatelný s těžkou mentální retardací. Žalobkyně je plně imobilní pro těžkou demenci.
12. Posudková komise v Ostravě v doplňujícím posudku ze 14. 12. 2023 vysvětlila, že žalobkyně je plně imobilní pro těžkou demenci, nikoliv pro postižení pohybového ústrojí a na imobilitě se může podílet rovněž věk 80 let a nevidomost. Demence jakéhokoli stupně není důvodem pro přiznání příspěvku na motorové vozidlo.
13. Žalovaný v **napadeném rozhodnutí** vysvětlil, že mentální retardace je vrozená nebo získaná do dvou let věku a jde o poruchu intelektu projevující se snížením rozumových schopností, kdežto demence je snížení již nabytých intelektových schopností ve věku vyšším než dva roky. Ustanovení, které odůvodňuje přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku, se vztahuje pouze na retardaci, nikoli demenci. Seznam zdravotních postižení, která odůvodňují přiznání požadovaného příspěvku, je úplný (taxativní) a žalovaný není oprávněn s těmito nemocemi srovnávat funkčně jiné, nevyjmenované poruchy a nemůže zohlednit ani jiné skutečnosti než zdravotní stav žadatele o příspěvek. Žalovaný nezpochybnil, že zdravotní stav žalobkyně je nepříznivý a že je závislá na pomoci jiné osoby.
14. Zdravotní stav žalobkyně nelze hodnotit ani podle písm. g) části I bodu 1 přílohy k zákonu č. 322/2011 Sb. protože nebyly prokázány těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy. Funkčním celkem se přitom rozumí trup, pánev nebo končetin. Podle posudku posudkové komise nejsou u žalobkyně prokázána ani jiná závažná postižení pohybového ústrojí podle písm. a), b), d) až i), l) a m) bodu 1 část I přílohy k citovanému zákonu. Žalobkyně je plně imobilní pro těžkou demenci, nikoliv pro postižení pohybového ústrojí a na imobilitě se může podílet rovněž věk 80 let a nevidomost. Žalovaný shledal posudek posudkové komise v Ostravě ve znění jeho doplnění za úplný, protože se vypořádal se všemi rozhodnými skutečnostmi.
15. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
16. Správní orgány jsou povinny zjistit skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti podle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“).
17. Příspěvek na motorové vozidlo náleží osobě se zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu uvedeného v příloze zákona č. 329/2011 Sb. (mj. která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí) a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku, tj. tato osoba nemá zdravotní stav dle přílohy tohoto zákona (§ 9 odst. 1, 2 a 4 citovaného zákona).

18. Podle části I bodu 5 písm. a) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. se za zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla považují
 - a) zdravotní postižení uvedená v bodě 1 písm. a), b), d) až i), l) a m),
 - b) těžká nebo hluboká mentální retardace a stavy na rozhraní těžké mentální retardace,
 - c) autistické poruchy s těžkým funkčním postižením, s opakovanými závažnými a objektivně prokázanými projevy autoagrese nebo heteroagrese přetrvávajícími i přes zavedenou léčbu.
19. Soud dospěl k závěru, že nebyl zjištěn skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti.
20. Žalobkyně tvrdí, že má těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy; funkčním celkem se přitom rozumí trup, pánev, končetina, tj. postižení podle písm. g) bodu 1 části I přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb.
21. Žalovaný v napadeném rozhodnutí argumentoval podle posudkové komise tím, že žalobkyni je 80 let, nemá žádné z postižení vyjmenovaných pro uznání nároku na příspěvek na motorové vozidlo a že žalobkyně je plně imobilní pro těžkou demenci, nikoliv pro postižení pohybového ústrojí.
22. Žalovaný v napadeném rozhodnutí (strana 6) a posudková komise v posudku popisují, že žalobkyně je zcela imobilní (str. posudku 3, citovaná zpráva geriatra z 25. 10. 2022)
23. Žalovaný v žádosti o posudek posudkové komise žádal o posudkové hodnocení, jestli se u žalobkyně jedná o těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy. Žalobkyně již v průběhu správního řízení namítala, že není schopná sedu, stoje ani chůze, je zcela nepohyblivá a odkázaná na přemísťování jinými osobami.
24. Posudková komise k žádosti o posouzení tíže funkčních poruch pohyblivosti stručně konstatovala, že postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na invalidní vozík charakteru těžké funkční poruchy pohyblivosti nebylo prokázáno a že „posuzovaná je plně imobilní pro těžkou demenci, nikoliv pro postižení pohybového ústrojí a na imobilitě s může podílet rovněž věk 80 let a nevidomost“.
25. Soud z obsahu správního spisu zjistil, že žalobkyni bylo ke dni vydání napadeného rozhodnutí více než 90 let. Proto argument žalovaného a posudkové komise, že žalobkyni je 80 let, a to je jeden z důvodů, proč je nepohyblivá, neobstojí. Navíc věk sám o sobě není důvodem imobility.
26. Z dokazování provedeného ve správním řízení vyplývá, že žalobkyně je zcela nepohyblivá. O tom nebylo sporu. Je zjevné, že některé celky těla žalobkyně nejsou funkční.
27. Pokud by žalobkyně byla pohyblivá, měla funkční končetiny, trup a pánev, nebylo by třeba, aby ji vnuk s přítelkyní a další pečující osoby přenášeli pomocí zvedáku. Posudková komise a žalovaný citují ze zprávy neuroložky z 27. 9. 2022, že žalobkyně není schopna stoje ani chůze ani s dopomocí dvou osob (strana 7 napadeného rozhodnutí). Žalovaný cituje na straně 6 napadeného rozhodnutí ze zdravotnické dokumentace, že žalobkyně je zcela imobilní a je pro imobilitu ošetřována na lůžku. Na invalidním vozíku sedí se sklopenou hlavou a polohu vsedě špatně toleruje. Přesun mezi vozíkem a postelí probíhá pomocí

zvedáku. Stejně závěry vyplývají ze zprávy geriatra z 25. 10. 2022, kterou cituje posudková komise na straně 3 posudku ze 14. 12. 2023.

28. Správní orgány však nezjistily bez důvodných pochybností a neobjasnily v napadeném rozhodnutí, proč je žalobkyně nepohyblivá a které celky jejího těla jsou postiženy a jak těžce.
29. Pokud jde o argument, že žalobkyně je imobilní pro těžkou demenci, soud poukazuje na to, že Alzheimerova choroba, kterou žalobkyně nesporně trpí, není duševním onemocněním ale neurodegenerativním, u kterého může být demence jedním z provázejících syndromů (srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 18 Ad 23/2022-64, bod 48).
30. Proto je třeba objasnit důvod a rozsah pohybového postižení, které celky těla žalobkyně jsou postiženy a v jaké intenzitě. Je namístě, aby posudková komise byla složena ze členů s takovou odborností, aby mohli pohybová postižení žalobkyně posoudit v souladu se zákonem.
31. Lze obecně konstatovat, že pokud žalobkyně je zcela imobilní, nechodí a neudrží se v sedu a ve stoje, má těžší postižení pohyblivosti než žalobkyně ve věci sp. zn. 73 Ad 32/2013, ve které znalec konstatoval, že u žalobkyně jsou postiženy tři funkční celky pohybového ústrojí (závažné postižení dolních i horních končetin, pohyb na vozíku, občas s dvěma francouzskými holemi, závažné postižení páteře). Proto jsou zde pochybnosti, jestli skutkový stav byl zjištěn v souladu s § 3 správního řádu.
32. Pro úplnost soud doplňuje, že posudek posudkové komise ani napadené rozhodnutí nezahrnují posouzení, jestli u žalobkyně byl zjištěn zdravotní stav, který vylučuje přiznání příspěvku na motorové vozidlo podle přílohy části II k zákonu č. 329/2011 Sb., proto soud nemohl tyto zjištění a závěry přezkoumat.
33. Ačkoli posudkové orgány primárně hodnotí vyšetření ošetřujících lékařů, v případě rozporů a nejasností ohledně skutkového stavu mohou samy vyšetřit posuzované osoby (č. j. 10 Ads 337/2016-33) nebo nařídít jejich vyšetření v souladu s §16 odst. 1 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a Metodickým pokynem Ministerstva práce a sociálních věcí č. j. 2013/77855-722 pro postupy posudkových komisí MPSV při posuzování zdravotního stavu pro účely opravných řízení, čl. IX bod 1.
34. Podle § 3 správního řádu nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2. Podle § 50 odst. 2 správního řádu podklady pro vydání rozhodnutí opatřuje správní orgán. Jestliže to nemůže ohrozit účel řízení, může na požádání účastníka správní orgán připustit, aby za něj podklady pro vydání rozhodnutí opatřil tento účastník. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, jsou účastníci povinni při opatrování podkladů pro vydání rozhodnutí poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost.
35. Správní orgány pak mohou vyžádat od žadatele o dávku doložení lékařských zpráv. Důkazní břemeno leží jak na žadateli o dávku, tak na správním orgánu (srov. rozsudek). Správní orgány mohou také při posouzení zdravotního stavu vyžádat posudek jiné posudkové komise (srovnávací posudek).
36. Popsané vady měly vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, proto soud napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a věc vrátil

žalovanému k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. V dalším řízení je žalovaný shora podaným právním výkladem podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán.

37. V dalším řízení si žalovaný vyžádá doplňující nebo srovnávací posudek posudkové komise, který bude přesvědčivý, bude obsahovat hodnotící úvahy a zahrne do posouzení zdravotního stavu zejména to, jestli žalobkyně má postižení tří a více funkčních celků, tj. postižení podle písm. g) bodu I části I přílohy zákona č. 329/2011 Sb. vzhledem k její nepohyblivosti.
38. Soud se vzhledem k procesní situaci nezabýval ostatními žalobními námitkami a navrhovaným dokazováním.
39. Pro úplnost soud dodává, že nemá k dispozici posudkový spis a lékařské zprávy v něm obsažené. Žalovaný standardně soudu zasílá správní spisy orgánu prvního a druhého stupně, nikoliv celý posudkový spis posudkových lékařů a posudkové komise, včetně všech lékařských zpráv a dalších podkladů.
40. Žalovaný, který neměl v řízení úspěch, nemá ze zákona právo na náhradu nákladů řízení o žalobě. Žalobkyně měla naopak ve věci plný úspěch, ale žádné náklady řízení neuplatnila a soud ze spisu žádné nezjistil; proto jí je nepřiznal (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 28. května 2025

Martina Rýznarová v. r.
samosoudkyně